

Сертифікація продукції

Загальні правила та порядок проведення обов'язкової сертифікації продукції

Обов'язкова сертифікація проводиться винятково в *Державній системі сертифікації «УкрСЕПРО»*, яку створює *Мінекономрозвитку України* — Національний орган із сертифікації.

Цей вид сертифікації включає перевірку та випробування продукції для визначення їх характеристик і подальший державний технічний нагляд за сертифікованою продукцією.

Обов'язкова сертифікація продукції проводиться на відповідність обов'язковим вимогам чинних в Україні нормативних документів щодо безпеки життя, здоров'я людей та охорони довкілля. Перелік продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні, затверджений наказом Держстандарту України від 30.06.1993 р. № 95 (в редакції від 01.02.2005 р. № 28) [63], а також «Порядком митного оформлення імпортованих товарів (продукції), що підлягають обов'язковій сертифікації в Україні» [64], «Порядком ввезення на митну територію України продукції, що імпортується та підлягає в Україні обов'язковій сертифікації» [74], «Порядком проведення робіт з сертифікації продукції іноземних виробництв за схемами з обстеженням, атестацією та сертифікацією систем якості», затвердженим наказом Держстандарту України від 02.08.1996 р. № 329 [75] тощо.

Загальні вимоги до порядку проведення сертифікації продукції в *Українській державній системі сертифікації* встановлені ДСТУ 3413–96 [60]. Порядок проведення сертифікації продукції в загальному випадку містить:

подання та розгляд заявки на сертифікацію продукції;

аналіз наданої документації;
прийняття рішення за заявкою із зазначенням схеми (моделі) сертифікації;
обстеження виробництва;
атестацію виробництва продукції, що сертифікується, або сертифікацію системи якості, якщо це передбачено схемою сертифікації;
відбирання, ідентифікацію зразків продукції та їх випробування;
аналіз отриманих результатів та прийняття рішення про можливість видачі сертифіката відповідності;
видачу сертифіката відповідності, укладання ліцензійної угоди та занесення сертифікованої продукції до реєстру системи;
визнання сертифіката відповідності, що виданий закордонним органом;
технічний нагляд за сертифікованою продукцією;
інформацію про результати робіт із сертифікації.

Розглянемо порядок проведення сертифікації продукції більш детально.

Подання та розгляд заявки. Заявник подає заявку до акредитованого органу із сертифікації, а за його відсутності — до *Мінекономрозвитку України*.

Орган із сертифікації розглядає заявку в установленій порядку сертифікації термін (не пізніше одного місяця) і сповіщає заявника про своє рішення, де серед різних відомостей, необхідних заявнику, вказує, які органи із сертифікації та випробувальні лабораторії може вибрати заявник.

Копії рішення направляються: 1) до органу із сертифікації систем якості (в разі потреби); 2) до випробувальної лабораторії, що буде проводити випробування; 3) до органу, що здійснюватиме технічний нагляд (у разі потреби); 4) до територіального центру стандартизації, метрології та сертифікації за місцем розташування заявника.

Якщо є декілька акредитованих органів із сертифікації певного виду продукції, що діють у різних регіонах, заявник має право подати заявку до будь-якого з них.

Аналіз документації здійснюється з метою перевірки її відповідності встановленим вимогам. У разі потреби перевіряється наявність НД на продукцію та висновок відповідних контрольних організацій (Міністерства охорони здоров'я, Державної інспекції вете-

ринарної медицини чи карантину рослин, Держгірпромнагляду тощо). Перевіряються також достовірність, правильність заповнення і термін дії документації, достатність вимог до маркування та етикетування продукції.

Подану заявку розглядає орган із сертифікації, який:

реєструє заявку в журналі обліку і заводить окрему справу про сертифікацію продукції підприємства-виробника (включаючи іноземного), у якому зберігається все листування і внутрішні документи органу із сертифікації з будь-якої продукції цього виробника;

проводить формальну експертизу заявки і доданих документів щодо правильності заповнення реквізитів заявки;

визначає схему (модель) сертифікації продукції, необхідність попереднього обстеження виробництва та атестації виробництва чи аналізу функціонування сертифікованої системи якості;

визначає випробувальні лабораторії, що будуть випробовувати продукцію, кількість зразків для випробувань, правила їх відбирання, організацію, яка буде проводити технічний нагляд, а також терміни проведення окремих видів робіт із сертифікації та їх вартість;

визначає перелік необхідних додаткових документів, які повинен надати заявник для проведення сертифікації за заявкою;

приймає рішення за заявкою в терміни, які встановлені НД на відповідний вид продукції.

Орган із сертифікації посилає заявнику та випробувальній лабораторії рішення за заявкою в термін, установлений НД, але не пізніше одного місяця з дня її подання. У разі позитивного висновку за результатами аналізу заявки приймається *рішення про схему проведення сертифікації*.

Схема (модель) сертифікації продукції визначається органом із сертифікації за узгодженням із заявником до початку робіт із сертифікації. Обрання схеми залежить від виду продукції, її кількості, стану виробництва та інших вихідних даних. Схема проведення сертифікації вказується в документах, що встановлюють порядок проведення сертифікації конкретного виду продукції чи послуг.

Обстеження виробництва. Залежно від обраної схеми сертифікації аналізується стан виробництва. Виробництво обстежується згідно з ДСТУ 3957-2000 Система сертифікації УкрСЕПРО. Порядок обстеження виробництва під час проведення сертифікації продукції з метою підтвердження можливості підприємства виготовля-

ти продукцію відповідно до вимог чинних НД, видачі рекомендацій щодо періодичності та форм проведення технічного нагляду за виробництвом сертифікованої продукції.

Порядок проведення робіт з обстеження виробництва продукції передбачає виконання таких етапів: експертизу нормативної, технічної і технологічної документації, наданої підприємством; обстеження виробництва; оформлення акта обстеження виробництва.

Комісія може, у разі потреби, отримати від заявника інші додаткові відомості, якщо вони необхідні для обстеження виробництва. За результатами роботи комісія оформлює акт обстеження виробництва у двох примірниках. Акт підписується членами комісії і затверджується керівником органу із сертифікації.

Атестація виробництва здійснюється органом із сертифікації продукції згідно з ДСТУ 3414–96 [76] для оцінювання технічних можливостей підприємства-виробника забезпечити стабільний випуск продукції, що відповідає вимогам НД, та видачі рекомендацій щодо періодичності випробувань, кількості зразків (проб), що випробовуються під час сертифікації, способів та правил їх відбирання. Це офіційне підтвердження наявності необхідних і достатніх умов для забезпечення стабільного випуску визначеної продукції, що відповідають вимогам НД.

Атестація виробництва здійснюється за ініціативою підприємства, що випускає продукцію, або на вимогу органу із сертифікації продукції. За результатами атестації видаються рекомендації щодо періодичності випробувань, кількості зразків і проб, необхідних для сертифікації, способів і правил їх відбирання.

Підприємство до початку атестації повинно мати документи підприємства, в яких наводяться відомості про:

- організацію контролю якості;

- організацію контролю за випуском продукції:

- структуру відповідальності виробничого персоналу перед вищим рівнем керівництва за якість виготовлення продукції та виконання робіт;

- систему контролю якості в ході технологічного процесу, включаючи контроль матеріалів та виробів;

- систему контролю за внесенням змін до технічної документації на продукцію;

засоби вимірювальної техніки, контролю та випробувального обладнання, що використовуються під час виробництва продукції;

систему повірки засобів вимірювальної техніки, контролю та випробувального обладнання;

порядок формування та позначення партій продукції, що випускається, порядок формування та позначення вибірок з них для випробувань або контролю;

порядок реєстрації результатів контролю та випробувань, складання, затвердження та зберігання протоколів випробувань;

порядок, що забезпечує випуск тільки тих партій продукції, які відповідають вимогам нормативної документації.

Порядок проведення робіт з атестації виробництва повинен передбачати: подання заявки підприємством; попереднє оцінювання; складання програми і методики атестації; перевірку виробництва та атестацію його технічних можливостей; технічний нагляд за атестованим виробництвом.

Результати атестації оформлюються атестатом виробництва, що реєструється в реєстрі системи і направляється заявнику, а його копія — у територіальний орган Мінекономрозвитку України.

Дія атестата виробництва може бути зупинена або припинена в таких випадках:

виявлена невідповідність випущеної продукції рівню якості виготовлення, що вимагається;

до конструкції або технології виготовлення продукції без погодження з органом із сертифікації внесені зміни, які можуть призвести до зниження рівня якості виготовлення продукції;

під час виконання технічного нагляду виявлено невідповідності виробництва атестованим технічним можливостям;

термін дії атестата закінчився, а підприємство не направило матеріали для отримання атестата на новий термін, як зазначено у ДСТУ 3414–96.

Сертифікація системи якості щодо виробництва продукції, яка сертифікується, проводиться для забезпечення впевненості органу із сертифікації продукції в тому, що продукція, яка випускається підприємством, відповідає обов'язковим вимогам НД, усі технічні, адміністративні та людські чинники, що впливають на якість продукції, перебувають під контролем, продукція незадовільної якості своєчасно виявляється.

Відбирання, ідентифікація зразків продукції та їх випробування. Зразки для випробувань відбирає, як правило, випробувальна лабораторія, в окремих випадках — орган із сертифікації. Зразки, які пройшли випробування, зберігаються протягом терміну, передбаченого правилами системи сертифікації конкретної продукції. Протоколи випробувань передаються органу із сертифікації і в копії — заявнику.

Аналіз отриманих результатів і прийняття рішення про можливість видачі сертифіката відповідності. Протоколи випробувань, результати обстеження та атестації виробництва, інші документи про відповідність, які надійшли до органу із сертифікації, підлягають аналізу для остаточного висновку про відповідність продукції поставленим вимогам.

Видача сертифіката відповідності на продукцію і занесення її до реєстру державної системи сертифікації. Сертифікат відповідності видається винятково органом із сертифікації продукції. Він може видаватися на окремий виріб, на партію чи на продукцію, виготовлену підприємством серійно протягом терміну, установленого ліцензійним договором, із правом маркування знаком відповідності кожної одиниці продукції.

Свідченням відповідності імпортованої продукції встановленим в Україні вимогам є **сертифікат відповідності**, виданий у системі УкрСЕПРО, або **свідцтво про визнання** міжнародного сертифіката (ДСТУ 3417–96).

На підставі протоколу результатів випробувань, сертифіката системи якості або атестата виробництва залежно від прийнятої схеми (моделі) сертифікації орган із сертифікації приймає рішення про видачу сертифіката відповідності, оформлює його і реєструє в реєстрі системи.

Сертифікат на види продукції, на які поширюються особливі вимоги в галузі безпеки (санітарні, ветеринарні та ін.), видається лише за наявності гігієнічного, ветеринарного, фітосанітарного та інших спеціальних сертифікатів, що засвідчують їх нешкідливість та інші специфічні якості.

Термін чинності сертифіката встановлює орган із сертифікації, але не більше трьох років.

Якщо дію сертифіката тимчасово припинено, то на цей період маркування продукції (послуг) і супровідних документів забороня-

ється. У разі анулювання сертифіката відповідності заявник позбавляється права використовувати знак відповідності.

Право маркувати знаком відповідності продукцію, сертифіковану за схемами 3, 4, 5, 6 та послуги надається заявнику на підставі ліцензійної угоди. Наявність знака відповідності на упаковці товару значно підвищує впевненість у його споживчих якостях і довіру до виробника.

В Україні затверджено загальний знак відповідності систем і УкрСЕПРО. Його символіка, форма, розміри і технічні вимоги регламентуються *ДСТУ 2296-93 Національний знак відповідності* [77] (рис. 2.10).

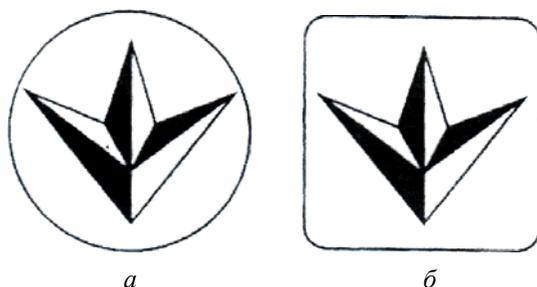

Рис. 2.10. Український знак відповідності системи УкрСЕПРО

Знаком, зображеним на рис. 2.10, *а*, маркується продукція, яка відповідає *обов'язковим* вимогам НД, включена в перелік продукції (послуг), що підлягає *обов'язковій* сертифікації.

Знак відповідності, який зображено на рис. 2.10, *б*, застосовується для позначення продукції, яка не підлягає *обов'язковій* сертифікації, проте сертифікована з ініціативи виробника чи продавця (добровільна сертифікація).

Технічний нагляд за сертифікованою продукцією під час її виробництва проводиться протягом терміну дії сертифіката згідно з ліцензійними угодами за програмою технічного нагляду. Технічний нагляд за сертифікованою продукцією організовує, координує і проводить орган, який видав сертифікат, або за його дорученням органи із сертифікації систем якості, територіальні органи Мінекономрозвитку України.

Обсяг, порядок та періодичність нагляду встановлюються органом із сертифікації продукції під час проведення сертифікації та

регламентуються програмою технічного нагляду, яка розробляється органом і затверджується його керівником.

Технічний нагляд за сертифікованою продукцією під час її виробництва здійснюється органом із сертифікації продукції чи, за його дорученням, іншою організацією періодично шляхом контрольних випробувань зразків продукції, відібраних у виробника або в торговельних організаціях.

Періодичність процедур технічного нагляду встановлюється залежно від складності продукції, ймовірності виникнення небезпеки від її використання для життя та здоров'я людини, навколишнього середовища з урахуванням результатів виконання робіт із сертифікації і терміну дії сертифіката.

Звіти про технічний нагляд та інформацію щодо виконання коригувальних заходів зберігаються в органі із сертифікації.

За результатами нагляду *орган із сертифікації продукції може призупинити або скасувати дію ліцензії чи сертифіката у випадках:*

порушення вимог до продукції у разі обов'язкової сертифікації;
порушення вимог до технології виготовлення, правил приймання, методів контролю та випробувань, позначення продукції, що узгоджені з органом із сертифікації під час проведення сертифікації продукції;

зміни нормативних документів на продукцію або на методи її випробувань без попереднього погодження з органом із сертифікації;

зміни конструкції (складу) комплектності або технології виготовлення продукції без попереднього погодження з органом із сертифікації продукції.

Коригувальні заходи визначає орган із сертифікації, який зупиняє дію сертифіката, про що інформує відповідні органи Мінекономрозвитку України і Державну митну службу та інші зацікавлені організації. Далі орган встановлює термін виконання коригувальних заходів та контролює їх виконання заявником. Заявник за такої ситуації зобов'язаний повідомити споживачів про небезпеку (або небажаність) використання продукції та порядок усунення виявлених невідповідностей. Заявником також вживаються заходи щодо усунення причин невідповідності продукції. Якщо коригувальні заходи зумовили позитивні результати, заявник визначає нове маркування продукції.

Інформація про результати сертифікації продукції. Орган із сертифікації продукції веде облік виданих ним сертифікатів і направляє їх копії до Мінекономрозвитку України, яке на підставі реєстру системи сертифікації УкрСЕПРО видає довідники, що містять інформацію про сертифіковану продукцію.

Інформація про відповідність стандартам потрібна покупцям, кінцевим споживачам, страховим компаніям, інспектувальним і контрольним органам, урядовим органам для різноманітних ситуацій, пов'язаних з продуктом.

Факт сертифікації продукції може підтверджуватися одним зі способів:

оригіналом сертифіката відповідності;

знаком відповідності згідно з вимогами ДСТУ 2296–93;

копією сертифіката відповідності, завіреною органом, який видав сертифікат, або територіальним центром стандартизації, метрології та сертифікації;

інформацією в документації, що додається до продукції із зазначенням номера сертифіката, терміну його дії та органу, що його видав (інформація може надаватися у вигляді декларації постачальника про відповідність).

Орган із сертифікації продукції та організації, що діють за його дорученням, несуть відповідальність за розголошення професійної таємниці, стосовно конфіденційності інформації.

Якщо заявник бажає опротестувати заходи щодо його заявки на сертифікацію продукції, визнання сертифіката або рішення про скасування ліцензії, він має подати письмову апеляцію до органу із сертифікації продукції не пізніше одного місяця після отримання повідомлення про прийняте рішення. Подання апеляції не зупиняє дії прийнятого рішення.

Апеляційна комісія для розгляду апеляції повинна мати такі документи: апеляцію заявника; листування про спірне питання між заявником, випробувальною лабораторією та органом із сертифікації продукції; протоколи випробувань продукції; зразки або фотознімки продукції; технічну документацію на продукцію (у разі потреби).

Заявник має право бути заслуханим на засіданні комісії. Апеляційна комісія розглядає спірні питання конфіденційно. Під час прийняття рішення мають бути присутні лише члени комісії, обов'язково у повному складі. Апеляційна комісія, як правило, приймає одне з таких рішень: видати сертифікат (ліцензію); відмовити у видачі сертифіката (ліцензії); скасувати видану ліцензію.

У разі непогодження з рішенням апеляційної комісії заявник має право звернутися до комісії з апеляцій Національного органу із сертифікації. Усі роботи із сертифікації продукції оплачуються заявником за договорами про проведення робіт, що укладаються з органом із сертифікації продукції заявника.

Схеми (моделі) обов'язкової сертифікації продукції

Для сертифікації продукції можна застосовувати такі схеми сертифікації (табл. 2.3):

- сертифікацію одиничних виробів;
- сертифікацію партії продукції;
- сертифікацію з проведенням періодичного технічного контролю;
- сертифікацію з обстеженням виробництва;
- сертифікацію з атестацією виробництва;
- сертифікацію з оцінювання системи якості.

Під час вибору схеми сертифікації продукції орган із сертифікації керується такими правилами:

сертифікат на одиночний виріб видається на підставі позитивних результатів випробувань цього виробу, що проведені у випробувальній лабораторії;

сертифікат на партію продукції (виробів) видається на підставі позитивних результатів випробувань зразків продукції (виробів), що відібрані від партії в порядку та кількості, визначених органом із сертифікації і проведених у випробувальній лабораторії;

розмір партії (штук, кг, м) наводиться заявником у заявці на сертифікацію, при цьому має бути гарантована однорідність продукції в партії за показниками безпеки;

коли заявка подається на партію продукції (виробів), що планується до виготовлення, орган із сертифікації разом з заявником вирішують питання про економічну доцільність атестації виробництва цієї продукції;

ліцензія на право застосування сертифіката відповідності щодо продукції (виробів), яка виготовляється виробником серійно і протягом установленого ліцензією терміну, надається органом із сертифікації на підставі позитивних результатів сертифікаційних випробувань зразків продукції, що відбираються з виробництва;

з торгівлі у кількості, в терміни та в порядку, які встановлені органом із сертифікації.

Таблиця 2.3

Схеми (моделі) сертифікації продукції в системі УкрСЕПРО

Продукція, що сертифікується	Обов'язковість проведення робіт щодо продукції, яка сертифікується					Документи, які видаються органом із сертифікації продукції
	Обстеження її виробництва	Атестація її виробництва	Сертифікація системи якості її виробництва	Випробування її з метою сертифікації	Технічний нагляд за її виробництвом	
Одиночний виріб	Не проводиться	Не проводиться	Не проводиться	Проводиться по кожному виробу	Не проводиться	Сертифікат відповідності на кожний виріб
Партія продукції (виробів)	Не проводиться	Не проводиться	Не проводиться	Проводиться на зразках продукції, відібраних у порядку і в кількості, які встановлені органом із сертифікації	Не проводиться	Сертифікат відповідності на партію продукції (виробів) з наведенням розміру сертифікованої партії
Продукція, що випускається серійно	Не проводиться	Не проводиться	Не проводиться	Проводиться на зразках продукції, що відібрані в порядку і в кількості, які встановлені органом із сертифікації	Проводяться через випробування зразків продукції з періодичністю, в обсязі та в порядку, що встановлені органом із сертифікації. У разі необхідності проводиться перевірка виробництва	Сертифікат відповідності з терміном дії, що встановлюється ліцензійною угодою з терміном дії до одного року

Закінчення табл. 2.3

Продукція, що сертифікується	Обов'язковість проведення робіт щодо продукції, яка сертифікується					Документи, які видаються органом із сертифікації продукції
	Обстеження її виробництва	Атестація її виробництва	Сертифікація системи якості її виробництва	Випробування її з метою сертифікації	Технічний нагляд за її виробництвом	
	Проводиться	Не проводиться	Не проводиться	Проводяться на зразках продукції, відібраних в порядку і в кількості, які встановлені органом із сертифікації	Проводиться в порядку, що визначений органом із сертифікації, і включає перевірки виробництва та контрольні випробування зразків продукції	Сертифікат відповідності з терміном дії до двох років, що встановлюється ліцензійною угодою
	Не проводиться	Проводиться	Не проводиться	Проводяться на зразках продукції, що відібрані в порядку і в кількості, які встановлені органом із сертифікації	Проводиться в порядку, що визначений органом із сертифікації, і включає перевірки виробництва та контрольні випробування зразків продукції	Сертифікат відповідності з терміном дії до трьох років, що встановлюється ліцензійною угодою з урахуванням терміну дії атестата виробництва
	Не проводиться	Не проводиться	Проводиться органом з сертифікації системи якості	Проводиться в порядку, що визначений органом із сертифікації	Проводиться в порядку, що визначений органом із сертифікації продукції та систем якості	Сертифікат відповідності з терміном дії до п'яти років, що встановлюється ліцензійною угодою з урахуванням терміну дії сертифіката на систему якості

Під одиницею продукції розуміють: 1) один штучний виріб; 2) партія продукції, що супроводжується одним сертифікатом відповідності або одним супроводжувальним документом, у якому є посилання на сертифікат відповідності; 3) партія продукції, що виготовлена з однієї й тієї самої партії вихідної сировини, матеріалів тощо.

Схема 1. Під час проведення *сертифікації* *одиначних виробів* випробуванню піддається кожний окремий виріб. На випробуваний зразок видається сертифікат відповідності на термін до одного року. У сертифікаті відповідності вказується заводський номер продукції. Цю схему застосовують для сертифікації продукції, що може бути ідентифікована як окремий об'єкт і надходить невеликими партіями чи одиначними об'єктами. У разі використання цієї схеми сертифікації технічний нагляд після видачі сертифіката не здійснюється.

Схема 2. *Сертифікація партії продукції* проводиться шляхом випробування зразків, відібраних з цієї партії в порядку та у кількості, що встановлені органом сертифікації відповідно до вимог нормативних документів. Під партією продукції розуміють партію, що супроводжується одним сертифікатом відповідності або одним супровідним документом, який містить посилання на сертифікат відповідності. При цьому в партії повинна гарантуватися однорідність продукції за показниками безпеки. Після видачі сертифіката технічний нагляд за продукцією не здійснюється.

Схема 3. *Сертифікація продукції, що випускається серійно,* може проводитись на підставі позитивних результатів сертифікаційних випробувань зразків продукції і документації, наданої заявником, про стан виробництва. У разі сертифікації за цією схемою в обов'язковому порядку передбачається проведення технічного нагляду сертифікованої продукції. Право на застосування сертифіката відповідності видається терміном дії до одного року. Дія сертифіката відповідності припиняється і не відновлюється, якщо: результати контрольних випробувань продукції негативні; продукція не направлена на контрольні випробування в терміни, обумовлені договором (контрактом) на проведення технічного нагляду.

Якщо дію сертифіката відповідності припинено, то повторно застосовувати цю схему сертифікації не дозволяється.

Цю схему сертифікації можна застосовувати на стадії розроблення і впровадження продукції у виробництво. При цьому з метою

сертифікації можуть бути враховані кваліфікаційні випробування, проведені у випробувальній лабораторії, акредитованій у системі.

Якщо в результаті аналізу наданої заявником документації в органі із сертифікації виникли обґрунтовані сумніви щодо показників безпеки продукції, то перевіряється виробництво.

Схема 4. Використовується для одержання сертифіката відповідності на продукцію, що випускається серійно, а також на надання послуг. Сертифікат відповідності в цьому випадку видається на підставі позитивних результатів випробування зразків продукції і проведення *обстеження виробництва*.

Якщо продукція, виготовлена серійно, сертифікована за цією схемою, то орган із сертифікації відповідно до затвердженої програми технічного контролю здійснює технічний нагляд, контрольні випробування продукції, що відбирається з місць виробництва чи торгівлі. Сертифікат відповідності за цією схемою видається терміном дії до двох років.

Схема 5. Сертифікація продукції, що випускається серійно, із проведенням *атестації виробництва* передбачає: випробування зразків продукції; атестацію виробництва; технічний нагляд (контрольні випробування, контроль атестованого виробництва). В разі використання такої схеми сертифікат відповідності видається на термін до трьох років, але не більше від терміну дії атестата виробництва.

Схема 6. Сертифікація продукції, що випускається серійно, із *сертифікацією системи якості* виробництва передбачає: випробування зразків; сертифікацію системи якості, а якщо вона вже сертифікована, то оцінювання системи якості; технічний нагляд і контроль за відповідністю системи якості установленим вимогам і дієвістю системи якості.

Сертифікат видається на термін до п'яти років з урахуванням терміну дії сертифіката на систему якості.

Порядок проведення добровільної сертифікації продукції

Добровільна сертифікація в системі УкрСЕПРО здійснюється на відповідність вимогам, що не є обов'язковими. Добровільна сертифікація на відповідність усім обов'язковим вимогам, якщо вони встановлені для цієї продукції, виконується беззаперечно.

Добровільна сертифікація в Національній системі сертифікації УкрСЕПРО здійснюється згідно з вимогами ДСТУ 3413–96 [60] і включає такі основні етапи:

подання заявки та супровідної документації щодо продукції в орган із сертифікації;

аналіз наданої документації та прийняття рішення органом із сертифікації за заявкою щодо можливості та схеми проведення сертифікації;

обстеження чи атестація виробництва, або оцінювання чи сертифікація СУЯ, якщо це передбачено схемою сертифікації;

відбирання, ідентифікація зразків продукції та їх випробування; аналіз отриманих результатів;

у разі позитивних результатів — оформлення сертифіката відповідності та його реєстрація в реєстрі системи сертифікації УкрСЕПРО;

технічний нагляд за сертифікованою продукцією.

7 жовтня 2003 р. Кабінет Міністрів України прийняв Постанову № 1585 «Про затвердження Технічного регламенту модулів оцінки відповідності» [78], якою розпочато перехід до оцінювання відповідності на основі європейських директив, переважно нового підходу.

Суттєве скорочення переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні, відбувається у зв'язку з уведенням в Україні технічних регламентів, що розроблені на підставі директив ЄС нового підходу, та стандартів, добровільне застосування яких може сприйматися як доказовість відповідності продукції регламентам. Отже, добровільна сертифікація набуває особливої значущості, оскільки вона значно полегшує подальшу процедуру декларування.

Добровільна сертифікація продукції здійснюється з ініціативи юридичних і фізичних осіб на підставі угод між замовником та органом добровільної сертифікації. Допускають проведення добровільної сертифікації в системах обов'язкової сертифікації її органами. Нормативний документ, згідно з яким здійснюється добровільна сертифікація, визначається заявником, яким може бути виробник, постачальник, продавець і споживач продукції. Об'єкти сертифікації, сертифіковані у системі добровільної сертифікації, можна маркувати знаком відповідності системи добровільної сертифікації. Порядок застосування такого знака відповідності встановлюється відповідною системою добровільної сертифікації.

Знак відповідності національному стандарту застосовується заявником на добровільній основі будь-яким зручним для заявника способом у порядку, встановленому відповідною системою добровільної сертифікації.